

مدیریت بحران: بحران چیست ؟

حادثه ای که به طور طبیعی و یا توسط بشر به طور ناگهانی و یا به صورت فزاینده به وجود می آید و سختی و مشقتی را به جامعه انسانی به گونه ای تحمیل نماید که جهت بر طرف کردن آن نیاز به اقدامات اساسی و فوق العاده باشد.

آثار و خصوصیات بحران :

بطور کلی اثرات و خصوصیات بحران را می توان در سه بخش زیر طبقه بندی نمود:

الف: سطح جهانی و سطح ملی

ب (حوادث طبیعی و حوادث غیر طبیعی) ساخته دست بشر)

ج) ناگهانی : مثل سیل - زلزله - طوفان - آتشفشان - رانش زمین و درازمدت : مثل اپیدمی - خشکسالی - قحطی

انواع حوادث و بحرانها :

۱- ناگهانی : مثل سوانح ساختمانی - تصادفات - انفجارات - آتش سوزی

۲- درازمدت : مثل درگیری های داخلی و اغتشاشات اجتماعی - جنگ

ویژگی های بحران :

۱- بحران عموماً غیر قابل پیش بینی است (یعنی نمی توان پیش بینی کرد که کی و در کجا اتفاق می افتد)

۲- بحران ها آثار مخربی دارند و مردمی که تا قبل از بحران نیازمند کمک نبودند به محض وقوع بحران نیازمند کمک می شوند .

۳- ماهیت و آثاری طولانی و استهلاکی دارند .

۴- در وضعیت بحرانی معمولاً تصمیم گیری تحت شرایط وخیم و در زمان محدود و اطلاعات مورد نیاز تصمیم گیرندگان ناقص است .

۵- زمان موجود برای پاسخ دهی پیش از انتقال تصمیم را محدود کرده و اعضای واحد تصمیم گیری را به تعجب و حیرت وا می دارد .

۶- محدودیت و فشرده گی زمان ، غافلگیری ، استرس و مخدوش شدن اطلاعات .

مدیریت بحران:

- فرآیند پیش بینی و پیشگیری از وقوع بحران برخورد و مداخله در بحران و سالم سازی بعد از وقوع بحران را مدیریت بحران گویند .

- علمی کاربردی است که به وسیله مشاهده سیستماتیک بحرانها و تجزیه و تحلیل آنها در جستجوی یافتن ابزاری است که بوسیله آنها بتوان از بروز بحران ها ، پیشگیری نمود و یا در صورت بروز آن در خصوص کاهش اثرات آن آمادگی لازم امداد رسانی سریع و بهبودی اوضاع اقدام نمود .

امروزه عمده ترین نقاط ضعف مدیریت بحران عدم هماهنگی و همکاری سازمانها ، کمبود ضوابط و مقررات جامع و مانع و پراکندگی و نا کافی بودن قوانین و مقررات موجود ، محدودیت منابع مالی است، اما خوشبختانه نقاط قوت بسیاری نیز وجود دارد که خود شامل تجارب مفید در مدیریت ها بحران و روحیه تعاون و نوعدوستی در جامعه و مشارکت خوب و ارزشمند مردم و سازمانهای NGO همچون جمعیت هلال احمر است که می توان با مرتفع نمودن نقاط ضعف و توجه بیشتر به نقاط قوت راه را برای عملکرد هر چه بهتر و قویتر در امر مدیریت بحران هموار نمود . باید تهدیدها و فرصت ها را به خوبی شناخت و خود را برای مقابله با تهدیدها و استفاده از فرصتها آماده ساخت .

عوامل خطر آفرین (مخاطره): به پدیده هایی گفته می شود که بالقوه آسیب زا هستند و می توانند منجر به آسیب جانی ، مالی و محیطی به مردم و یا مرکز جراحی شوند

عوامل خطر آفرین با منشأ داخلی : عوامل خطر آفرینی که با منشأ داخلی در داخل مرکز جراحی رخ میدهد مانند آتش سوزی قطع برق یا آب قطع گازهای طبی قطع سیستم های ارتباطی و.... برای اولویت بندی عوامل خطر آفرین مخاطرات ابزارهای مختلفی وجود دارند که میتوان از کتاب ابزارهای ملی ارزیابی سلامت در حوادث و بلایا استفاده نمود.

مخاطره آتش سوزی به دلیل اهمیت و استاندارد مستقل آن با برنامه مستقل برنامه ریزی و مدیریت می شود.

حیطه ایمنی سازه ای :شامل اجزایی است که وزن ساختمان را تحمل میکنند مثل ستون ها تیرآنها صفحات بتون و سقفها.

حیطه ایمنی غیر سازه ای شامل اجزایی از سازمان هستند که در تحمل وزن ساختمان نقش ندارند مانند سیستمهای حیاتی الکتریکی ارتباطی، ذخایر آب ، سوخت ، گازهای پزشکی ، گرمایش سرمایش و تهویه هوا تجهیزات اداری تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی و اجزای معماری هستند. حیطه ایمنی عملکردی شامل ایجاد ساختار و برنامه مقابله با حوادث و فوریتها می باشد که شامل بکارگیری خرد جمعی تدوین برنامه و راهنماهای عملیاتی آمادگی پاسخ و بازتوانی میباشد.

اطفاء حریق:

بر حسب موقعیت هر بخش/واحد و نوع آتش سوزی که احتمال وقوع دارد نوع و اندازه خاموش کننده ها متفاوت است. طبق جدول ذیل از خاموش کننده های متفاوتی استفاده می شود:

نوع حریق	نوع سوخت	خاموش کننده
A	مواد قابل احتراقی که پس از سوختن از خود خاکستر بر جای می گذارند (مثل کاغذ چوب ، پارچه)	آب

B	مایعات قابل اشتعال یا جامداتی که به راحتی قابلیت مایع شدن دارند (مثل الکل ، استون ، بنزین)	پودر و گاز ، CO2 ، کف
C	گازهای مایع و مایعاتی که به راحتی به گاز تبدیل می شوند (مثل گاز شهری)	پودر و گاز ، CO2 ، کف
D	فلزات اکسید شونده (نظیر منیزیم ، سدیم ف پتاسیم)	پودرهای ویژه
E	وسایل الکتریکی و الکترونیکی	CO2

تفاوت کپسولها اطفاء حریق:

الف- کپسول CO2 نازل شیپوری دارد و کپسول پودری و آب و گاز نازل ساده دارند

ب- کپسول پودری و کپسول آب و گاز گیج یا عقربه نشان دهنده فشار داخل سیلندر را دارند ولی کپسول CO2 گیج یا عقربه نشان دهنده فشار داخل سیلندر را ندارد

ج- رنگ کپسول آب و گاز آبی رنگ است و کپسول CO2 و پودری قرمز رنگ هستند

د- بدنه کپسول CO2 به دلیل بالا بودن فشار داخل سیلندر به صورت یکپارچه می باشد ولی در کپسول پودری نشانه های جوشکاری مشخص هست

ه- ارتفاع کپسول CO2 نسبت به کپسول پودری بلندتر است

نحوه کار با کپسولها بر روی فایرباکسها درج شده نکاتی مهم در خصوص استفاده از خاموش کننده های دستی:

تعداد و نوع خاموش کننده های دستی مورد نیاز به تفکیک بخشها واحدها و فضاهای مختلف مشخص شده و با تاریخ معتبر و آماده خاموش کردن آتش باشد.

وسایل اطفای حریق باید نزدیک ورودی و خروجیهای بخش قرار گیرد.

فاصله قرارگیری کپسولها برای حریق جامدات ۲۱ متر و حریق مایعات ۱۵ متر باشد.

کپسول ها باید به آسانی در دسترس و در معرض دید نصب شوند.

کپسول ها در ارتفاع مناسب به نحوی که فاصله انتهای کپسول از کف ۱,۲ متر باشد ، نصب باشد.

ثبت نتایج تعمیر و نگهداری شارژ مجدد کپسولهای آتش نشانی و شیرهای آتش نشانی موجود باشد.

در کنار تابلو برقهای مرکز جراحی کپسول CO قرار گیرد.

برنامه ریزی آموزشی برای کارکنان جهت اطفاء حریق و استفاده از انواع خاموش کننده برنامه ریزی و اجرا شود.

مکان های پرخطر مرکز جراحی از نظر حریق:

موتورخانه، بایگانی اسناد پزشکی، بایگانی پرسنلی، بایگانی امور مالی، انبار، داروخانه

حیطه های پدافند غیرعامل در مرکز جراحی:

تامین امنیت فیزیکی - نصب دوربینهای مداربسته استفاده از قفل جهت مناطق حساس - برنامه ریزی و تامین ایمنی محل ذخایر آب ، مواد غذایی و سوخت و ... - گزارش فوری موارد غیرمعمول بیماریهای نوپدید - گزارش فوری تخلفات مدنی ، خرابکاری ، آدم ربایی و ...

انواع تخلیه: عمودی: ساکنین یک طبقه به طبقات بالا یا پایین منتقل می شوند مثلا در سیل یا آتش سوزی

-افقی : ساکنین یک طبقه به قسمتهای دیگر از همان طبقه منتقل می شوند مثلا در آتش سوزی های محدود

-کامل:همه بخشها و بیمارها و کارکنان باید مرکز جراحی را ترک کنند و به محل تجمع ایمن منتقل شوند مانند زلزله های شدید ، ترس از عوامل خرابکارانه مثل بمب گذاری

اندیکاسیونهای تخلیه:تخریب تمام یا قسمت عمده بیمارستان ، وقوع زلزله و پس لرزه های شدید -آتش سوزی گسترده - احتمال قوی اقدامات خرابکارانه مثل بمب گذاری - قطع شریانهای حیاتی مرکز جراحی و نیز قطع سیستمهای جایگزین آنها